

ARHIIVIFOTO

Ehitis väliskülaste jälgimiseks

Jaan Nikker meenutab

Vahel imestan selle üle, kuidas päris lähimineküla asjad rahva meelest ununevad. Üks asi, millest tahtsin rääkida, oligi see T-Raadio putka lugu. See ei olnud algselt üldse mitte tavaline miilitsaputka, sest nii uhkeid hooneid ju miilitsale kusagil mujal polnud. See ja mitmed teisedki Pärnu-Tallinna maanteel ehitati spetsiaalselt 1980. a Tallinna purjeregati väliskülaste jälgimiseks. Kui mõni juhtus seda teed sõitma, siis anti ta n-ö käest kätte. Teatati järgmisele postile, et selline masin läks läbi ja seal siis kontrolliti, kas saabus õigel ajal või põikas kuhugi sisse. Selline värvikas fakt väärinuks märkimist.

Labidate ja puuistikutega relvastatud aurahades mehed asutavad ennast Raplat ilusaks looma...

Kust pärineb Veteranide pargi nimi?

Siis olen mitmel korral märganud lehes imestamist selle üle, mis imeliku nimega park see Raplas on - Veteranide park. Sellegi algus on täpselt dateeritav. 1985. aastal oli Raplas suur sõjaveteranide kokkutulek ja paraad sõja lõpu 40.aastapäeva tähistamiseks. Nagu siis öeldi, oli see enamiku veteranide jaoks ehk viimane selline ümmargune aastapäev, millest nad jaksaksid osa võtta. Selle kohta peaks negatiivse olema mu toimetusse jäänud kastis. Nojah, siis istutasidki veteranid sinna kunagise tuletõrjemaja õuele rohkesti puid ja põõsaid. Sildid juures, kes istutas, istutajaid oli minu meelest ka väljastpoolt Raplat ja Eestitki. Nüüdseks on need sildid muidugi kadunud ja ei tea sedagi, kui palju neist puudestki järel on.

Vaatame, mida sel puhul kirjutas kohalik leht Ühistöö. 14. mai 1985: "9. mai hommik saabus päikesepaistelise ja soojana. Selliseks jäi kogu päev, just nagu võidupüha pidamiseks loodud.

...ja Veteranide park ongi sündinud. Taasiseseisvuvast Eestist ei tea keegi veel mitte midagi, täpselt samuti nagu tolles uues Eestis ei mäleta keegi enam pargi sünnilugu. Niisugune on elu ja nii lühike seda saatev mälu...

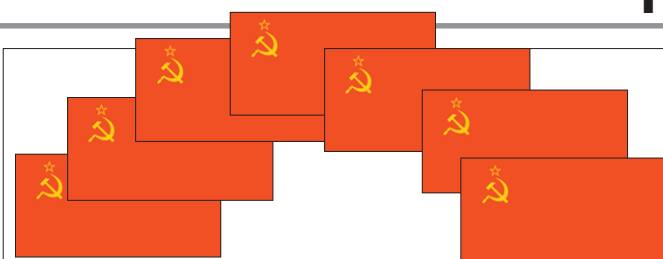
JAAN NIKKERI fotod

Puhkpilliorkestrite tervitusemärgid aitasid luua meeleolu ja töid meeldiva erutuse hallipäiste sõjaveteranide, nende laste ja lastelaste hinge. Oli mitme põlvkonna pidupäev. Aktuse Rapla KEKi saalis avas rajoonitaitvekomitee esimees Peep Tarre. /.../ Peokõne pidas partei rajoonikomitee esimehe sekretär Ants Luukas. /

.../ Kõige soojemate sõnadega pöördus kõneleja saalis viibivate endise Kikvidze-nimelise laskurdiviisi veteranide poole (osalesid 1941. aastal Märjamaa lahingus - toimetus). /.../ Mõju avaldavas rongkäigus liiguti läbi rajoonikeskuse langenuate mälestusmärgi juurde. Siin avas miitingu rajoonikomitee teine sekretär Toivo Raggol. /

.../ Rapla südamesse tuleb park. Esimesed puud istutasid võidupäeval sinna Suurest Isamaasõjast osavõtnud - võidusõdurid. Võidupüha üritused aga kestsid hilisõhtuni, neid jäi järgmisegi päeva."

Nii palju siis Rapla linna Veteranide pargist ja selle sünnipäevast.

MIKS EI OLE VENELASTEST SAANUD DEMOKRAATE? 2.

V. Baburin: Hiljem kadusid inimesed ära, neid oli aina vähem, vähem ja vähem. Kui möödunud aastal oli augustisündmuste viieteistkümnes aastapäev, kogunes Vaganovskivi kalmistule veel vaid 150 inimest, et panna lilli toorkord hukunud poiste haudadele. Ja sel aastal oli seal neid napilt sadakond. Ma olen vist korra juba tulnud välja niisuguse mõttega, et äkki ei osata meil vabadust hinnata just sellepärast, et maksime selle eest vaid kolme inimese ja needki kolm olid võõrad elud.

J. Gusman: Kui ausalt öelda, siis ma olen üllatunud. Kuulan regulaarselt igasuguseid raadioküsitlusi, loen ajalehti ega suuda ära imestada, kui rahulikult ja hästi enamik meist elab. Jah, toimunud on tähelepanuväärsed muutused: igast toidupoest võib saada rohelist hernest, kaupluselettel on mitmesugused vorstid, erinevat sorti juustu... Kauplustes on tõesti kõike saada, valitseb üleküllus, igäüks meist võib sõita piiri taha puhkama. Kõik hoolitsevadki ainult isikliku heaolu eest. Ma kardan, et paljud lihtsalt ei mõista, et kõige selle taga on üks üsna kulunud sõna "vabadus", mida ei ole võimalik välja mõelda ja mille sisu ei ole võimalik muuta. Kaldun arvama, et paljud ei ole seni veel mõistnud hinda, mida me selle eest maksime. Juhtusin täna kuulama ühest raadioaamast küsitlust teemal, kas püstitada Jeltsinile ausammas või mitte. Valdav enamik oli kategooriliselt selle vastu. See on nii rumal ja alatu, kui inimesi, kes tegid revolutsiooni, nimetatakse nüüd fašistideks. Ükskõik, kuidas ma ka ei suhtuks Mihhail Sergejevitš Gorbatsõvi, Boris Nikolajevitš (Jeltsin - toimetus), Jegor Timurovitš (Gaidar - toimetus), aga need on inimesed, kellele me peame olema tänulikud kõige eest, muu hulgas ka rohelse herne purgi ja elevandi pildiga teepaki eest, mis on täna peaaegu igal laual. Tegelikult on see kurb tõdemus.

V. Baburin: Mis te arvate, miks läks nii, nagu läks? Te pole ju ainult kinorežissöör, vaid olete jõudnud olla ka Riigiduuma saadik.

J. Gusman: Ma ei ole rääkinud sellest, kuidas Moskva Kino Maja, kus ma olin direktoriks, oli ühiskondlik-politilise elu keskmeks. See oli nagu Smolnõi Oktoobrirevolutsiooni päeval, kuhu kogunesid kõik parteid ja organisatsioonid. Seal oli esimest korda koos Jeltsini regionaalidevaheline saadikugrupp, seal loodi Popovi partei³.

Tead, kui Vössotski lahkus elust, siis selgus äkki, et tal oli olnud väga palju sõpru. Sellega oli isegi moodne uhkustada. Aga siis, kui ta elus oli, ei olnud eriti palju neid inimesi, kes oleksid tahtnud teda aidata. Praegu on sama asi. On niisugused kulunud väljendid nagu "vabaduse õhk" ja "kõik hingasid vabaduse õhku". Ma mäletan, kuidas me koos Viktor Merezko ja Andrei Mironoviga - ta oli sel ajal (kinematograafistide - toimetus) liidu esimees - Kino Majas esimesi õhtuid korraldasime: need olid Voinovitš⁴, Korzavini⁵ ja Solzenitsõni õhtu, kus komiteelased (kagebelased - toimetus) kogu tegevust jälgisid. Meenub näiteks, et Andrei pidi Vermondi kasseti endale sviitri alla peitma, et sellega majast välja pääseda.

V. Baburin: Jah, ta on ka ise sellest mulle rääkinud.

J. Gusman: See on lihtsalt uskumatu!

³ Gavril Popov - partei Demokraatlik Venemaa üks asutajaid ja liidreid, 90ndate aastate alguses Moskva linnaapea.

⁴ Viktor Voinovitš - vene emigrantkirjanik, eesti keeles ilmunud 2002. aastal Jaan Rossi tõlkes "Karvamüts".

⁵ Naum Korzavin - vene kirjanik-dissident, emigreerus USAsse 1973. aastal.

JOONEALUNE

Abielulahutusprotsessil süüdistab naine meest: "Ta müüs meie elektripliidi ära ja jõi kogu saadud raha maha!" "Aga tema," õigustab end mees, "märkas seda alles poole aastat pärast!"

Kohtusid kord hiinlane ja kasahh. "Kui palju teil ka rahvast on?" küsinud hiinlane. "No oma kümme miljonit kasahhi tuleb ära. Lisaks veel kuus seitse miljonit muid inimesi." "Oo!" imestab hiinlane. "Te vist tunnete kõik üksteist nägupiidi?"

Naljad valis Sven Pärn